

2. על שפת הים

לאחר תום המלחמה רצה אודיסאוס לחזור הביתה, לכסא, לאשתו, לבנו תלמכוס, שזה עתה נולד כשיצא למלחמה. המסע חזרה הביתה נמשך עשר שנים והיה רצוף מצוקות וסבל. מדוע?

אודיסאוס היה גאה מאוד בהצלחתו של הסוס הטרויאני. בעקבות הנצחון על טרויה עלה לו השתן לראש, והוא התגרה באלים. על פי האיליאדה הוא צעק לעבר החוף אל פוסידון, אל הים, כי הגיע לדרגת אל ואינו זקוק יותר לחסדיהם של האלים. על יהירות זו נענש אודיסאוס ומסעו חזרה הביתה נמשך עשר שנים, והיה רצוף תלאות וקשיים - כלקח שלימד אותו פוסידון.

טשרניחובסקי היה הראשון לתרגם את כל האיליאדה וכל האודיסיאה לעברית. להלן שורות הפתיחה שלו לאודיסיאה.

פני לי, מוזה, הגבר זה רב-הנסיון, שנדד
הרבה מאד אחר הָרְסוֹ אֶת-טְרוֹיָה הַקְרִיָה הַקְדוֹשָׁה;
רָאָה עָרִים שֶׁל-רַבִּים בְּנֵי-אָדָם וְחָקַר אַרְחוֹתָם;
רַבִּים מְכַאוֹבוֹת סָבְלָה נַפְשׁוֹ עַל-פְּנֵי רַחֲבֵי-יָמִים,
בְּעַמְלֹוֹ לְמַלֵּט אֶת-נַפְשׁוֹ וּלְהַשִּׁיב עִמִּיתָיו לְאַרְצָם ;

השיר הבא מספר את תחושותיו של אודיסאוס בתחילת המסע הארוך בחזרה הביתה.

Δίπλα στη θάλασσα

Δίπλα στη θάλασσα θα μείνω για να ανοίξω
έναν ορίζοντα στο βάθος της ψυχής
και μια φωτιά μέσα στο στήθος μου θα κλείσω
για να `χω ένα σημάδι επιστροφής
σε μιαν Ιθάκη που θα πρέπει να γυρίσω
μ' ένα ταξίδι μιας ολόκληρης ζωής.

Τρομάζω την οργή του Ποσειδώνα
φοβάμαι των ανέμων το θυμό
κρυώνω μοναχός μεσ' το χειμώνα
μα σ' αγαπώ κι έχω από κάπου να πιαστώ.

Ένα σεντόνι να κεντήσεις να το στρώσεις
όταν γυρίσω να ξαπλώσουμε μαζί.
Μ' ένα σου βλέμμα ότι πέρασα να νιώσεις
να ημερέψει η αγριάδα στην ψυχή
Κι αν κοιμηθώ, την αγκαλιά σου να μου δώσεις
Μη με ρωτάς, δεν έχουν τέλος ούτε αρχή.

Τρομάζω την οργή του Ποσειδώνα ...

κρυώνω μοναχός μεσ' το χειμώνα ...

על שפת הים

על שפת הים, אני מתמהמה
אופק נפתח לי, ושוב יש תקווה
זכרון-האש שבחזה נמוג, רוגע
ממתין-לאות לשוב לאהובה
אל איתקה משאת נפשי, מתגעגע
ממרחקים חוזר סוף סוף מהמסע.

מכעס פוסיידון קוצפים המים
נפחד מזעמם של הרוחות
קפואים בחורף השמיים
אותך אוהב, אני שבוי בחלומות.

את הסדין אותו-רקמת, אנא הניחי
כר לחלומות רפדי לקראת בואי
וכשאביט בכך אחוש כיצד היופי
כובל בעינוגים את נשמתי
וכשאשן אחוז שלוה, אנא חבקיני
את מנוחתך אל נא תטרידי, הירגעי.

... מכעס פוסיידון קוצפים המים ...

... קפואים בחורף השמיים ...